DOC 53 **2920/001**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

27 juin 2013

PROPOSITION DE LOI

modifiant l'article 15 du Code de la nationalité belge afin de permettre la suspension de la demande d'octroi de nationalité lorsque le mariage du conjoint étranger avec un conjoint de nationalité belge fait l'objet d'une procédure judiciaire de dissolution ou d'annulation sur la base de l'article 146*bis* du Code civil

(déposée par Mme Jacqueline Galant)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 juni 2013

WETSVOORSTEL

tot wijziging van artikel 15 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde de schorsing van de aanvraag tot toekenning van de nationaliteit mogelijk te maken wanneer het huwelijk van de buitenlandse echtgenoot met een echtgenoot van Belgische nationaliteit het voorwerp vormt van een gerechtelijke procedure inzake ontbinding of nietigverklaring op grond van artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek

(ingediend door mevrouw Jacqueline Gallant)

RÉSUMÉ

La proposition de loi vise à améliorer la lutte contre les mariages gris, c'est-à-dire lorsque l'un des partenaires désire la relation tandis que l'autre est un(e) manipulateur(trice) cherchant à obtenir un avantage illégitime en termes de droits de séjour.

SAMENVATTING

*Dit wetsvoorstel staat een betere aanpak voor van de strijd tegen de "*mariages gris*" of schijnliefdeshuwelijken, waarbij een van de partners de relatie wenst terwijl de andere een manipulant(e) is die uit is op een onrechtmatig verblijfsrechtelijk voordeel.*

N-VA	:	*Nieuw-Vlaamse Alliantie*
PS	:	*Parti Socialiste*
MR	:	*Mouvement Réformateur*
CD&V	:	*Christen-Democratisch en Vlaams*
sp.a	:	*socialistische partij anders*
Ecolo-Groen	:	*Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen*
Open Vld	:	*Open Vlaamse liberalen en democraten*
VB	:	*Vlaams Belang*
cdH	:	*centre démocrate Humaniste*
FDF	:	*Fédéralistes Démocrates Francophones*
LDD	:	*Lijst Dedecker*
MLD	:	*Mouvement pour la Liberté et la Démocratie*
INDEP-ONAFH	:	*Indépendant-Onafhankelijk*

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000:	*Document parlementaire de la 53e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif*
QRVA:	*Questions et Réponses écrites*
CRIV:	*Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)*
CRABV:	*Compte Rendu Analytique (couverture bleue)*
CRIV:	*Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)*
PLEN:	*Séance plénière*
COM:	*Réunion de commission*
MOT:	*Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)*

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000:	*Parlementair document van de 53e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer*
QRVA:	*Schriftelijke Vragen en Antwoorden*
CRIV:	*Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)*
CRABV:	*Beknopt Verslag (blauwe kaft)*
CRIV:	*Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)*
PLEN:	*Plenum*
COM:	*Commissievergadering*
MOT:	*Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)*

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée au Sénat le 12 février 2010 (doc. Sénat, 4-1664/1) et le 26 janvier 2012 (doc. Sénat 5-1454/1, adaptant le précédent document 4-1664/1).

L'article 146*bis* du Code civil figure au titre V du livre Ier de ce Code "*Des qualités et conditions requises pour pouvoir contracter mariage*". Cet article a été inséré au Code par la loi du 4 mai 1999 modifiant certaines dispositions relatives au mariage et énonçant qu'"*Il n'y a pas de mariage lorsque, bien que les consentements formels aient été donnés en vue de celui-ci, il ressort d'une combinaison de circonstances que l'intention de l'un au moins des époux n'est manifestement pas la création d'une communauté de vie durable, mais vise uniquement l'obtention d'un avantage en matière de séjour, lié au statut d'époux.*"

Il s'agit d'une cause spécifique de nullité pour les mariages simulés. Un renvoi à l'article 146*bis* a donc été introduit dans l'article 184 du même Code. Par ce biais, il est expressément prévu dans la loi que la nullité d'un mariage peut être poursuivie sur la base du fait qu'il s'agit d'un mariage simulé. Les époux eux-mêmes, toute personne intéressée et le ministère public peuvent agir pour contester tout mariage conclu en contravention à l'article 146*bis* du Code civil.

Il convient toutefois de préciser ce que l'on entend par "*mariage simulé*". Le choix de la définition du mariage simulé visé par la nullité a fait l'objet de discussions parlementaires assez abondantes[1]. Dans la formulation finalement retenue, l'intention des parties ou celle d'au moins l'une d'entre elles est définie à la fois négativement (ce que les parties ne souhaitent pas) et positivement (le mobile réel des parties, à savoir l'obtention d'un avantage en matière de séjour).

Le mariage "simulé" recouvre deux cas de figure puisque l'article 146*bis* du Code civil précise que le mariage peut être annulé aussi bien dans le cas où les deux époux s'entendent pour détourner le mariage de

[1] Rapport de la commission de la Justice de la Chambre des représentants, n°49-1991/3, pp. 13-14 et 22-26, 1998-1999; rapport fait au nom de la Commission de l'Intérieur et des Affaires administratives du Sénat, n° 1-512/4, pp. 2 et suiv., 1998-1999.

SAMENVATTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van een wetsvoorstel dat al in de Senaat werd ingediend op 12 februari 2010 (Stuk Senaat 4-1664/1) en op 26 januari 2012 (Stuk Senaat 5-1445/1) en past de tekst van voornoemd wetsvoorstel 1664 aan.

Artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek staat in titel V van boek I van dit Wetboek, met als opschrift: *"Hoedanigheden en voorwaarden vereist om een huwelijk te mogen aangaan".* Dit artikel werd in het Wetboek ingevoegd bij de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende het huwelijk en bepaalt het volgende*: "Er is geen huwelijk wanneer, ondanks de gegeven formele toestemmingen tot het huwelijk, uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens één van de echtgenoten kennelijk niet is gericht op het totstandbrengen van een duurzame levensgemeenschap, maar enkel op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van gehuwde.*"

Het gaat om een specifieke nietigheidsgrond voor schijnhuwelijken. Er werd bijgevolg een verwijzing naar artikel 146*bis* ingevoegd in artikel 184 van hetzelfde Wetboek. Hierdoor wordt expliciet in de wet bepaald dat de nietigheid van een huwelijk kan worden gevorderd op grond van het feit dat het een schijnhuwelijk betreft. De echtgenoten zelf, iedere belanghebbende en het openbaar ministerie kunnen optreden om elk huwelijk dat werd gesloten in strijd met artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek te betwisten.

Het begrip "schijnhuwelijk" moet echter duidelijk worden omschreven. De keuze van de omschrijving van het door nietigverklaring beoogde schijnhuwelijk werd in het parlement uitvoerig besproken[1] . In de formulering die uiteindelijk werd gekozen, werd de intentie van de partijen of van ten minste een van hen zowel negatief (wat de partijen niet wensen) als positief (de werkelijke drijfveer van de partijen, namelijk het verkrijgen van een verblijfsrechtelijk voordeel) omschreven.

Het schijnhuwelijk betreft twee situaties, aangezien artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek verduidelijkt dat het huwelijk nietig kan worden verklaard wanneer beide echtgenoten in onderling overleg het huwelijk

[1] Verslag van de commissie voor de Justitie van de Kamer van volksvertegenwoordigers, nr. 49-1991/3, blz.13-14 en 22-26, 1998-1999; verslag namens de commissie voor de Binnenlandse en voor de administratieve Aangelegenheden van de Senaat, nr. 1-512/4, blz. 2 e.v., 1998-1999.

sa finalité, que dans celui où l'un d'entre eux seulement poursuit cet objectif.

Dans la première situation, nous sommes confrontés à ce que l'on appelle communément le "*mariage blanc*" ou le "*mariage de complaisance*".

En revanche, la seconde situation vise ce que les avocats et les associations gérant ce genre de phénomènes qualifient dans la pratique de "*mariage gris*" ou d'"*escroqueries sentimentales*". Il s'agit en réalité de mariages conclus alors que l'un des deux époux, sincère et de bonne foi, est trompé par l'autre.

Le Code civil ne requiert donc pas nécessairement que les deux époux aient été sur la même longueur d'ondes pour que le juge puisse annuler le mariage. Ceci tranche la controverse qui divisait encore la jurisprudence et la doctrine avant la réforme de 1999[2].

La présente proposition vise exclusivement la seconde situation, à savoir le cas du "*mariage gris*" où l'un des époux est victime de la manipulation sentimentale de l'autre dans l'unique but d'obtenir un avantage en matière de séjour.

Le stratagème mis en place par les auteurs de ces manipulations est, généralement, bien ficelé. Les victimes ne sont, en effet, pas choisies au hasard. Il s'agit souvent de femmes fragilisées par les circonstances de la vie (divorcées, approchant ou ayant dépassé la quarantaine) et donc potentiellement manipulables. Ces victimes sont abordées par les "*escrocs*" soit sur le territoire belge (il s'agira de "*sans-papiers*" dans ce cas là), soit sur leur lieu de vacances par des allochtones, soit par internet via *chatrooms*, forums, petites annonces, *etc*.

Il existe, d'ailleurs, des sites internets qui proposent des "*packages*" pour venir en Europe. Parmi ceux-ci, on retrouve le pack "*weddings*" dont les "*mérites*" sont vantés en long et en large, n'hésitant pas, parfois, à dépeindre les victimes potentielles de manière odieuse.

Il n'existe, malheureusement, pas de chiffres recensant le nombre de cas de "*mariages gris*". Les seules données disponibles, à l'heure actuelle, portent sur les "*mariages blancs*". Entre 2006 et 2007, la police fédérale a constaté une augmentation de 355,60 % de mariages blancs en Belgique. D'après certains officiers d'état civil,

[2] CH.-L. Closset, "À propos de la simulation de mariage et des "mariages de nationalité", Liber Amicorum Prof. Dr. G. Baeteman, Anvers, Kluwer, 1997, pp. 34.

afwenden van de oorspronkelijke doelstelling ervan maar ook wanneer slechts een van hen dat nastreeft.

In de eerste situatie worden we geconfronteerd met wat algemeen het schijnhuwelijk of "*mariage blanc*" wordt genoemd.

Met de tweede situatie daarentegen wordt bedoeld wat advocaten en verenigingen die zich op dit soort fenomenen toeleggen in de praktijk "*mariage gris*", schijnliefdeshuwelijk of sentimentele oplichting noemen. Het gaat in werkelijkheid om huwelijken die worden gesloten terwijl een van beide echtgenoten, die het oprecht meent en te goeder trouw is, door de ander wordt bedot.

Het Burgerlijk Wetboek vereist dus niet noodzakelijk dat beide echtgenoten op dezelfde golflengte zaten opdat de rechter het huwelijk nietig kan verklaren. Dit beslecht de controverse die de rechtspraak en de rechtsleer verdeelde vóór de hervorming van 1999[2].

Dit voorstel heeft uitsluitend betrekking op de tweede situatie, namelijk het geval van een "*mariage gris*", waarbij een van de echtgenoten het slachtoffer is van de sentimentele manipulatie van de andere, die enkel uit is op een verblijfsrechtelijk voordeel.

De strategie van de daders zit meestal goed in elkaar. De slachtoffers worden immers niet willekeurig uitgekozen. Het gaat vaak om vrouwen die door bepaalde omstandigheden in het leven (gescheiden, bijna veertig jaar of ouder) zwakker staan en bijgevolg potentieel manipuleerbaar zijn. Deze slachtoffers worden door de "oplichters" benaderd op het Belgische grondgebied (waarbij het gaat om mensen zonder papieren), ofwel op vakantie door allochtonen, ofwel op het internet via *chatrooms*, forums, advertenties enz.

Bovendien bestaan er websites die "*packages*" aanbieden om naar Europa te komen[3] Hier vindt men het *pack* "*weddings*" terug, waarvan de "verdiensten" uitgebreid worden aangeprezen, en waarbij men er niet voor terugdeinst om de potentiële slachtoffers op schandelijke wijze af te schilderen.

Er bestaan helaas geen cijfers over het aantal gevallen van "*mariages gris*". De enige gegevens die momenteel beschikbaar zijn, hebben betrekking op de gewone schijnhuwelijken. Tussen 2006 en 2007 heeft de federale politie een stijging van 355,60 % vastgesteld met betrekking tot schijnhuwelijken in België. Volgens

[2] CH.-L. Closset, "À propos de la simulation de mariage et des "mariages de nationalité", Liber Amicorum Prof. Dr. G. Baeteman, Antwerpen, Kluwer, 1997, blz. 34.

[3] www.senegalaisement.com.

ce pourcentage engloberait une majorité de "*mariages gris*". La police fédérale explique cette augmentation notamment par le fait que le mariage blanc ou gris est considéré comme une infraction depuis début 2006 (date de la modification législative insérant un article 79*bis* dans la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers).

L'Office des étrangers a observé, quant à lui, que les délivrances d'un visa D (longue durée) dans le cadre de regroupement familial avaient augmenté de près de 20 % en 2008. L'obtention d'un visa à la suite d'un "*mariage gris*" pourrait être l'une des raisons de cette inflation.

Il existe, toutefois, des signes annonciateurs en matière de "*mariage gris*". On peut relever des présomptions graves, précises et concordantes qui transparaissent de la majorité de ce genre de mariages.

On peut citer, à titre d'exemples: la rapidité de la demande en mariage formulée par le ressortissant étranger; l'absence de participation de celui-ci aux frais du mariage; l'absence de voyage de noces; l'absence de membres de la famille du ressortissant étranger le jour du mariage; l'absence de dot versée par le ressortissant étranger si celui-ci est de confession musulmane; l'absence de participation aux charges communes, l'envoi d'argent à la famille restée dans le pays d'origine de l'époux étranger (souvent via la banque "*Western Union*"), l'absence de relations intimes; l'existence de relations extraconjugales; l'absence de domicile conjugal; l'absence d'investissement dans la vie de famille; les liens encore très proches avec l'ex-époux(se) du ressortissant étranger ainsi que la promesse de la (le) faire venir par regroupement familial; les actes d'intimidations pratiqués à l'encontre du conjoint belge; la demande de secours alimentaire, formulée en même temps qu'une demande de séparation provisoire devant le juge de paix; l'absence de toute tentative de réconciliation après la séparation; ou encore le harcèlement lorsqu'une procédure en annulation de mariage est entamée par le conjoint "*abusé*".

Une chose est sûre, ce type d'escroqueries sentimentales à des fins migratoires a un impact psychologique désastreux pour la victime qui souvent a été isolée de son entourage familial par l'époux(-se) manipulateur(-trice). Plusieurs de ces victimes parlent de perte de dignité, de dépression et certains disent avoir envisagé de se suicider.

bepaalde ambtenaren van de burgerlijke stand, zou dat percentage de meeste "*mariages gris*" omvatten. De federale politie verklaart die stijging met name door het feit dat beide vormen van schijnhuwelijken sinds begin 2006 worden beschouwd als een misdrijf (datum van de wetswijziging die een artikel 79*bis* invoegt in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen).

De Dienst Vreemdelingenzaken heeft dan weer vastgesteld dat de afgifte van een D-visum (langdurig verblijf) voor gezinshereniging met bijna 20 % is toegenomen in 2008. Het verkrijgen van een visum naar aanleiding van een "*mariage gris*" zou een van de redenen van die inflatie kunnen zijn.

Er bestaan nochtans voortekens van die "*mariages gris*". Men kan hierbij wijzen op ernstige, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens die tot uiting komen bij de meerderheid van dit soort van huwelijken.

Bij wijze van voorbeeld kunnen worden aangehaald: de snelheid waarmee de huwelijksaanvraag door de buitenlandse onderdaan wordt verricht; geen bijdrage van deze partner aan de kosten van het huwelijk; geen huwelijksreis; afwezigheid van familieleden van de buitenlandse onderdaan op de dag van het huwelijk; geen bruidsschat vanwege de buitenlandse onderdaan indien die moslim is; geen bijdrage aan de gemeenschappelijke kosten, het versturen van geld naar de familie in het land van herkomst van de buitenlandse huwelijkspartner (meestal via "*Western Union*"); het ontbreken van een intieme relatie; het bestaan van buitenechtelijke relaties; geen echtelijke woning; geen investering in het gezinsleven; de nog zeer nauwe banden met de ex-echtgeno(o)t(e) van de buitenlandse onderdaan en de belofte om die persoon te laten overkomen via gezinshereniging; intimidatie tegenover de Belgische huwelijkspartner; het verzoek om een onderhoudsbijdrage dat tegelijk met een vordering tot voorlopige scheiding voor de vrederechter wordt geformuleerd; geen enkele poging tot verzoening na de scheiding; of pesterijen wanneer de "misbruikte" partner een procedure tot nietigverklaring van het huwelijk inzet.

Een ding staat vast, namelijk dat deze vorm van sentimentele oplichting voor migratiedoeleinden een rampzalige psychologische impact heeft op het slachtoffer, dat vaak van zijn familie is geïsoleerd door de manipulerende huwelijkspartner. Verschillende van die slachtoffers spreken van een verlies van waardigheid, depressie en zelfs zelfmoordgedachten.

À la détresse morale de la personne abusée s'ajoute l'injustice de voir le conjoint obtenir ce qu'il était venu chercher, à savoir l'octroi de la nationalité belge.

En effet, l'acquisition de la nationalité belge par le conjoint étranger d'une personne belge, organisée par l'article 16 du Code de la nationalité belge, peut être obtenue grâce à un mariage contracté dans les deux cas suivants:

— "*L'étranger qui contracte mariage avec un conjoint de nationalité belge ou dont le conjoint acquiert la nationalité belge au cours du mariage, peut, si les époux ont résidé ensemble en Belgique pendant au moins trois ans et tant que dure la vie commune en Belgique, acquérir la nationalité belge par déclaration faite [...] conformément à l'article 15.*";

— "*L'étranger qui contracte mariage avec un conjoint de nationalité belge ou dont le conjoint acquiert la nationalité belge au cours du mariage, peut, si les époux ont résidé ensemble en Belgique pendant au moins six mois et tant que dure la vie commune en Belgique, acquérir la nationalité belge par déclaration faite [...] conformément à l'article 15, à condition qu'au moment de la déclaration, il ait été autorisé ou admis, depuis au moins trois ans, à séjourner plus de trois mois ou à s'établir dans le Royaume.*"

Si l'époux "manipulateur" respecte ces conditions, il peut enclencher la procédure d'obtention de la nationalité belge organisée à l'article 15 du Code de la nationalité belge.

La victime ne peut y faire obstacle qu'à la condition qu'elle ait introduit à temps une procédure judiciaire en demande d'annulation du mariage sur la base de l'article 146*bis* du Code civil et que celle-ci débouche sur un jugement en annulation avant que l'octroi de la nationalité belge ait été prononcé au profit de l'autre époux. En cas d'obtention de la nationalité, il sera très compliqué d'agir afin de remettre en cause celle-ci.

En France, l'annulation du mariage pour fraude entraîne le retrait de la nationalité française. En Belgique, l'article 22 du Code de la nationalité belge prévoit aussi la déchéance de la nationalité belge pour fraude si la nationalité a été acquise sur la base de faits qui sont présentés de manière altérée ou qui ont été dissimulés, ou sur la base de fausses déclarations ou de documents faux ou falsifiés qui ont été déterminants dans la décision d'octroi de la nationalité.

In zijn morele wanhoop moet de misbruikte persoon dan ook nog machteloos toezien hoe de echtgenoot krijgt wat hij wou, namelijk de Belgische nationaliteit.

Het verwerven van de Belgische nationaliteit door de buitenlandse echtgenoot van een Belgische persoon, dat wordt georganiseerd door artikel 16 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, kan immers worden gerealiseerd dankzij een huwelijk in de volgende twee gevallen:

— *"De vreemdeling die huwt met een Belg of wiens echtgenoot gedurende het huwelijk de Belgische nationaliteit verkrijgt kan, indien de echtgenoten gedurende ten minste drie jaar in België samen hebben verbleven en zolang zij in België samenleven, door een overeenkomstig artikel 15 afgelegde (...) verklaring de staat van Belg verkrijgen.";*

— *"De vreemdeling die huwt met een Belg of wiens echtgenoot gedurende het huwelijk de Belgische nationaliteit verkrijgt kan, indien de echtgenoten gedurende ten minste zes maanden in België samen hebben verbleven en zolang zij in België samenleven, door een overeenkomstig artikel 15 afgelegde (...) verklaring de staat van Belg verkrijgen, op voorwaarde dat hij op het ogenblik van de verklaring, sedert ten minste drie jaar, gemachtigd of toegelaten werd tot een verblijf van meer dan drie maanden of om zich te vestigen in het Rijk."*

Indien de "manipulerende" echtgenoot deze voorwaarden naleeft, kan hij de procedure starten voor de verkrijging van de Belgische nationaliteit die wordt georganiseerd in artikel 15 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit.

Het slachtoffer kan dit enkel verhinderen op voorwaarde dat hij of zij tijdig een gerechtelijke procedure heeft aangespannen om het huwelijk nietig te laten verklaren op grond van artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek en dat die procedure leidt tot een vonnis tot nietigverklaring alvorens de toekenning van de Belgische nationaliteit is uitgesproken ten gunste van de andere echtgenoot. Indien de nationaliteit reeds werd verkregen, is het zeer ingewikkeld om dit nog te veranderen.

In Frankrijk heeft de nietigverklaring van het huwelijk wegens fraude de intrekking van de Franse nationaliteit tot gevolg. In België voorziet artikel 22 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit eveneens in het vervallen van de Belgische nationaliteit wegens fraude indien de nationaliteit werd verkregen op grond van feiten die op een verdraaide manier werden voorgesteld of die werden achtergehouden, of op grond van valse verklaringen of valse of vervalste documenten die van doorslaggevend belang zijn geweest bij de beslissing tot toekenning van de nationaliteit.

L'exposé des motifs de la loi du 27 décembre 2006 portant adaptation du Code de la nationalité belge précise que l'on vise, entre autres, l'étranger ayant obtenu la nationalité belge suite à un regroupement familial dans le cadre d'un mariage ultérieurement annulé pour fraude.

Cependant, dans pareil cas, l'action en déchéance ne peut être intentée que par le ministère public devant la cour d'appel de la résidence principale en Belgique de l'intéressé ou, s'il réside à l'étranger, devant la cour d'appel de Bruxelles. Les manquements reprochés doivent être détaillés dans la citation.

La mise en œuvre de cette faculté par le ministère public s'avère donc aléatoire et il n'est donc pas certain que la nationalité obtenue par l'ex-époux de la victime lui soit retirée.

En outre, d'autres facteurs ont pour effet de priver la victime de la faculté de faire annuler le mariage afin d'empêcher l'octroi de la nationalité, octroi souvent ressenti comme un second "coup de poignard" s'ajoutant à la trahison sentimentale.

Il arrive régulièrement que la victime d'un mariage gris se mure dans le silence, par honte d'avoir été manipulée, de s'être montrée naïve. Elle se sent coupable de ce qu'elle a fait vis-à-vis de sa famille mais aussi de la société. Elle va même parfois jusqu'à se considérer comme complice de l'escroquerie sentimentale car, la plupart du temps, elle avait été prévenue par son entourage du risque existant.

Par ailleurs, la victime ignore très souvent l'existence d'une possible réparation morale au moyen de la dissolution du mariage sur la base de l'article 146*bis* du Code civil. La victime n'effectue donc pas toujours la démarche d'aller consulter un avocat.

En outre, la jurisprudence demeure encore hésitante quant à l'interprétation à réserver à l'application de l'article 146*bis* du Code civil.

Enfin, autre incertitude, celle du délai pour obtenir un jugement en annulation. On n'est pas sûr, en effet, que le juge statue sur la demande d'annulation du mariage, avant que la decision d'octroi de la nationalité belge ait été prononcée en faveur de l'autre époux.

De memorie van toelichting van de wet van 27 december 2006 tot aanpassing van het Wetboek van de Belgische nationaliteit bepaalt dat men onder andere doelt op de vreemdeling die de Belgische nationaliteit heeft verkregen naar aanleiding van een gezinshereniging in het kader van een huwelijk dat later nietig werd verklaard wegens fraude.

In dergelijk geval kan de vordering tot vervallenverklaring echter enkel worden ingesteld door het openbaar ministerie voor het hof van beroep van de hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België, of indien hij in het buitenland verblijft, voor het hof van beroep te Brussel. De ten laste gelegde tekortkomingen moeten gedetailleerd in de dagvaarding worden vermeld.

De toepassing van die mogelijkheid door het openbaar ministerie blijkt bijgevolg willekeurig en het is niet zeker dat de nationaliteit die de ex-echtgenoot van het slachtoffer heeft verkregen, wordt ingetrokken.

Daarnaast ontnemen andere factoren het slachtoffer de mogelijkheid om het huwelijk nietig te verklaren teneinde te verhinderen dat de nationaliteit wordt toegekend, wat vaak als een tweede "kaakslag" wordt ervaren naast het sentimentele bedrog.

Het komt geregeld voor dat het slachtoffer van een "*mariage gris*" zich hult in stilzwijgen uit schaamte omdat hij of zij gemanipuleerd en naïef is geweest. Het slachtoffer voelt zich schuldig ten aanzien van zijn of haar familie en tevens tegenover de samenleving. Soms voelt de betrokkene zich zelfs medeplichtig aan de sentimentele oplichting, aangezien hij of zij meestal door zijn of haar omgeving was gewaarschuwd voor het bestaande risico.

Bovendien is het slachtoffer zeer vaak niet op de hoogte van een mogelijke morele schadevergoeding door de ontbinding van het huwelijk op grond van artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek. Het slachtoffer zet bijgevolg niet altijd de stap om een advocaat te raadplegen.

Voorts aarzelt de rechtspraak nog over de interpretatie met betrekking tot de toepassing van artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek.

Een andere onzekerheid tot slot is de termijn om een vonnis tot nietigverklaring te verkrijgen. Het staat immers niet vast dat de rechter zich uitspreekt over de vordering tot nietigverklaring van het huwelijk alvorens de beslissing inzake toekenning van de Belgische nationaliteit aan de andere echtgenoot is uitgesproken.

Pour toutes ces raisons, les auteurs de la proposition de loi préconisent d'inscrire dans le Code de la nationalité belge du 28 juin 1984, en son article 15, une disposition permettant que la procédure d'octroi de nationalité soit "*suspendue lorsque le mariage du conjoint étranger avec un conjoint de nationalité belge fait l'objet d'une procédure judiciaire de dissolution ou d'annulation sur base de l'article 146*bis *du Code civil"*.

Il n'est, en effet, pas admissible que la nationalité belge soit accordée à un ressortissant étranger sur la base de conditions dont il apparaît par la suite qu'elles n'ont pas été réunies.

Jacqueline GALANT (MR)

Om al deze redenen raden de indieners van het wetsvoorstel aan om in het Wetboek van de Belgische nationaliteit van 29 juni 1984 in artikel 15 een bepaling op te nemen die het mogelijk maakt de procedure met betrekking tot de toekenning van de nationaliteit "*te schorsen wanneer het huwelijk van de buitenlandse echtgenoot met een echtgenoot van Belgische nationaliteit het voorwerp vormt van een gerechtelijke procedure inzake ontbinding of nietigverklaring op grond van artikel 146bis van het Burgerlijk Wetboek"*.

Het is immers ontoelaatbaar dat de Belgische nationaliteit wordt toegekend aan een buitenlandse onderdaan op grond van voorwaarden waarvan achteraf blijkt dat er niet aan is voldaan.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 15 du Code de la nationalité belge du 28 juin 1984 est complété par un paragraphe 4, rédigé comme suit:

§ 4. La procédure décrite aux paragraphes 1er, 2 et 3, est suspendue lorsque le mariage du conjoint étranger avec un conjoint de nationalité belge fait l'objet d'une procédure judiciaire de dissolution ou d'annulation sur la base de l'article 146*bis* du Code civil.".

20 juin 2013

Jacqueline GALANT (MR)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet

Art. 2

Artikel 15 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit van 28 juni 1984 wordt aangevuld met een paragraaf 4, luidende:

"§ 4. De in de paragrafen 1, 2 en 3 beschreven procedure wordt geschorst wanneer het huwelijk van de buitenlandse echtgenoot met een echtgenoot van Belgische nationaliteit het voorwerp vormt van een gerechtelijke procedure inzake ontbinding of nietigverklaring op grond van artikel 146*bis* van het Burgerlijk Wetboek."

20 juni 2013

Imprimerie centrale – Cette publication est imprimée exclusivement sur du papier certifié FSC
Centrale drukkerij – Deze publicatie wordt uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier